

بررسی اختلال در جریان ثبت اختراعات کشور در گفت‌وگو با یکی از پژوهشگران جوان دانشگاه امیرکبیر

یک سال و نیم است که اختراع مان ثبت نمی‌شود!

دادن هشدارهای لازم در صورتی که قسط مورد نظر پرداخت نشود، باعث از کار افتادن ویلچر می‌شود. **■ آیا در زمینه ویلچرهای برقی ما تولیدات داخلی هم داشته‌ایم؟**

ما در زمینه ویلچرهای برقی تولیدات داخلی هم داریم اما همه این تولیدات نیازمند یک دستگاه کنترلر هستند و اشاره کردم که تنها تولیدکنندگان این بخش آمریکایی هستند و ما با سختی توانایی خرید این دستگاه‌ها را از آنها داریم اما در هر صورت طرح نرم‌افزاری ما به گونه‌ای است که روی همه این دستگاه‌ها قابلیت پیاده‌سازی دارد.

■ برای ثبت اختراع خود تا چه مرحله‌ای پیش رفته‌اید و منتج به چه نتایجی شده‌است؟

تنها دلیلی که در هر جای جهان ایده‌ای را ثبت می‌کنند آن است که از ایده حمایت «دولتی» و «قضایی» شود و برای اینکه ارگان ثبت‌کننده این ایده را ثبت کند باید تمام جزئیات فنی را تشریح کنیم و اگر بعداً مشخص شود تمام این جزئیات فنی را اعلام کرده‌ایم آن اختراع باطل می‌شود. در ایران برای این امر «داره ثبت اختراع» وجود دارد اما چون ایران عضو معاهده‌های جهانی شده است قانون الزام کرده که این اداره، مرجع استعمال دولتی دیگری داشته باشد تا ۳ شرط «ثبات فنی و مهندسی داشتن» و «قابلیت پیاده‌سازی داشتن» را تأیید کند و بگانه مرجع این امر در زمینه اختراعاتی که جنبه نرم‌افزاری و الگوریتمی دارد طبق قانون «شورای عالی انفورماتیک» است. مجموعاً تا زمانی که این شورا اختراعی را ثبت نکند، هیچ حمایت دولتی و قضایی از آن نمی‌شود. درباره اختراع خودمان رویه اینگونه طی شد که پس از طی کردن پروسه ثبت در اداره ثبت اختراع و ارجاع آن به «شورای عالی انفورماتیک» در خرداد ۹۶ ما متوجه آن شدیم به علت «انسداد سیستمی» این شورا در مدت یک و نیم سال اخیر و

ما گروهی از متخصصان الکترونیک در حوزه تکنولوژی درایو هستیم که در زمینه پزشکی و به طور ویژه توانبخشی کار می‌کنیم. ادوات توانبخشی، ویلچر برقی و اسکوتر برقی سالمندان و معلولان مهم‌ترین دستگاه‌هایی است که ما به طور اختصاصی در زمینه آن فعالیت می‌کنیم تا بتوانیم در ۲ سطح نرم‌افزار و سخت‌افزار دستگاه حمل و نقلی را با استانداردهای ایمنی پزشکی تولید کنیم. بخش درایو الکترونیک بخش «های‌تک» و خاصی است که جز تولیدات درجه ۲ و ۳ چینی که ایمنی بالایی ندارند، تنها ۲ تولیدکننده عمده در دنیا دارد و هر سه آنها هم آمریکایی هستند و همین امر باعث شده است به‌رغم وجود چنین نیازی در کشورمان ما به سختی توانایی خرید این قطعات را داشته باشیم. ما سالیان سال است که در این زمینه و با به پای آنها کار کرده‌ایم و حتی در حوزه‌هایی به ایده‌های نوین رسیدیم که در آستانه ثبت اختراع جهانی است. **■ کدام بخش از کار شما جنبه اختراعی و نوآورانه داشته؟**

هرچند کارمان اساساً سخت‌افزاری است اما بخش‌های الگوریتمی و نرم‌افزاری هم دارد. الان هر دستگاه ویلچر برقی قیمتی حدود ۱۰ میلیون تومان دارد که نزدیک به یک‌سوم آن مربوط به بخش کنترلر آن است که ما روی آن کار می‌کنیم. بر اساس آمارهای جهانی نزدیک به ۸۰ درصد معلولان از افتشاری هستند که توانایی خرید ویلچر برقی را ندارند و به همین علت ما یک «سیستم پرداخت هوشمند اقساط» را برای این دستگاه‌ها طراحی کرده‌ایم تا متقاضیان خرید این ویلچرها توانایی‌شان برای خرید بالاتر برود و بدون نیاز به چک و ضامنی که خیلی از عرضه‌کنندگان ریسک آن را نمی‌پذیرند، توانایی خرید این دستگاه‌ها را داشته باشند. این ایده که در هیچ جای جهان وجود ندارد از این قرار است که با نصب شدن روی بخش کنترلر دستگاه و پس از

صادق فرامرزی: مساله ثبت اختراع و حفاظت دولتی و قضایی از حقوق مخترع از جمله مهم‌ترین مباحث در جریان حمایت از نخبگان در هر کشوری محسوب می‌شود. به عبارت ساده‌تر هر میزان که بی‌ثبات بودن بازار یک کشور باعث گریز سرمایه‌های بالقوه مالی می‌شود، نبود مکانیسم حمایتی از حقوق مخترعان نیز آن را با سرعت در سمت مهاجرت از کشور و پیشرفت پروژه‌های خود در دانشگاه‌های خارجی رهنمون می‌کند و هرگاه دیالوگی میان مسئولان و مخترعان برقرار شده یکی از محورترین مطالبات این قشر بالا بردن امنیت قضایی پروژه‌های ثبت شده‌شان بوده است. در این میان «شورای عالی انفورماتیک» تنها مرجع انحصاری استعلام اختراعات ثبت شده‌ای بوده است که در صورت عدم تأیید آن، اختراعات ثبت شده فاقد حمایت حقوقی و قضایی می‌شوند و این خود باعث یکی از بزرگ‌ترین انسدادهای سیستمی در زمینه ثبت اختراع کشورمان شده است، چرا که پس از انحلال این شورا و ادغام آن در «شورای عالی فضای مجازی» هیچ نهاد جایگزینی برای آن شکل نگرفته است و به‌رغم آنکه قرار بود «سازمان برنامه و بودجه» وظایف اجرایی این شورا را عهده‌دار باشد اما مخترعان حوزه نرم‌افزار که پس از ثبت اختراع‌شان به این شورای منحل شده حواله شده‌اند، در مراجعه به سازمان برنامه و بودجه با هم مشکل مواجه شده‌اند و پیگیری‌های ثبت اختراع‌شان درگیر این مشکل سازمانی شده است. با «سیدوحید شامی» که مسئولیت یکی از تیم‌های تحقیقاتی حوزه الکترونیک در دانشگاه امیرکبیر را برعهده دارد در همین زمینه به گفت‌وگو پرداخته‌ایم.

■ شما و تیم تحقیقی‌تان به طور اختصاصی در چه حوزه‌ای در حال فعالیت هستید و مهم‌ترین نتایج کاری‌تان در چه محصولاتی بوده است؟

به‌رغم پیگیری‌های متعدد هیچ اتفاقی رخ نداده است. **■ این معضل سیستمی تنها شامل اختراع شما شده است؟**

نه تنها اختراع ما که باقی اختراعات انجام شده هم در این مدت در شورای عالی انفورماتیک ثبت نشده و پرونده‌های انبوهی روی یکدیگر انباشت شده است. حتی اداره ثبت اختراعات که خیلی به ما کمک کرد هم می‌گوید شورای عالی انفورماتیک جواب آنها را هم نمی‌دهد. نتیجتاً در این شرایط چون اختراع ما ثبت نشده نمی‌توانیم آن را به بازار ارائه کنیم و وقتی آن را به بازار عرضه نکنیم فروشی هم نخواهیم داشت، چون در این صورت دیگر توانایی ثبت آن را نخواهیم داشت. نکته مهمی که در این میان نباید از آن غافل باشیم این است که در همه جهان و پس از ثبت یک اختراع به مدت ۱۲ ماه می‌توانیم با استناد به آن ثبت از «حقوق تقدم» خود درباره یک اثر دفاع کنیم. این ۱۲ ماه از جهات متعدد خیلی حیاتی است و ما بعد از ۶ ماه که شورای عالی انفورماتیک اقدامی نکرد برای دست ندادن «حقوق تقدم» ریسک این اقدام را به جان خریدیم و با باطل کردن درخواست خود یک بار دیگر و در دی ماه ۹۶ آن را ثبت مجدد کردیم تا از تاریخ آن بتوانیم استفاده کنیم. در نهایت و با گذشت تمام اینها زمانی که مجدداً به اداره ثبت اختراع رجوع کردیم، آنها گفتند تنها راهکاری که می‌توانند به ما ارائه کنند این است که با چشم‌پوشی از حق حمایت دولتی و قضایی از اختراع‌مان، تعهدنامه‌ای بنویسیم و بگوییم با چشم‌پوشی از این حق می‌خواهیم اثر خود را در یک مرجع استعمال دیگر ثبت کنیم تا تنها بتوانیم از «حقوق تقدم» آن مثلاً در آمریکا استفاده کنیم. موضوع اصلی این است که اگر ما می‌خواستیم از این اثر در آمریکا استفاده کنیم که آن را اول به جای ایران در آمریکا ثبت می‌کردیم!

قرار است و باقی مخترعان کشورمان چه می‌کنند؟

الان روند اختراعات در کشورمان در جریان است اما هرگونه اختراعی که شامل جنبه‌های نرم‌افزاری و الگوریتمی شود با وضعیت فعلی شورای عالی انفورماتیک از پیدا کردن حمایت قضایی و دولتی محروم شده است. می‌شود این اختراعات را ثبت کرد اما تا زمانی که به تأیید این شورا نرسد، مخترعان از آن

آموزش جنسی در طرح نظام آموزشی IB

جنسی و نحوه و تبعات این آموزش‌ها بود. ۱- منطقی ۲ نوع روش آموزش مسائل جنسی به کودکان و نوجوانان وجود دارد: روش اول مبتنی بر خویشنداری، حیا و تقوا که بر انجام روابط جنسی در چارچوب ازدواج تأکید می‌کند. روش دوم که سند آموزش ۲۰۲۰ یونسکو نیز مبتنی بر آن است، روابط جنسی قبل از ازدواج را به رسمیت می‌شناسد و صرفاً بر اصول بهداشتی و سلامت جسمی در رابطه جنسی تأکید می‌کند. در ردیف ۲۸ بخش ۴/۷ پیوست سند ۲۰۲۰ یکی از شاخص‌های ارزیابی، تعداد مدرسی است که آموزش‌های سبک زندگی مبتنی بر آموزه‌های جنسی و پیشگیری از HIV را ارائه می‌کنند.

۲- سایت یونسکو صراحتاً برابری جنسیتی را مورد تأکید قرار می‌دهد و عدم برخورداری گرایش‌های جنسی (Sexual Orientation) مختلف مثل همجنس‌گرایان و دوجنس‌گرایان را ناهنجاری مصداق تبعیض‌های جنسی دانسته، بلکه از لفظ «خشونت جنسی» در این رابطه استفاده کرده است.

۳- این سایت در بخش تجربیات آموزش‌های جنسی به کودکان و نوجوانان درباره تجربه معلم زامبیایی آورده است: «می‌توانم امیدوار باشم دانش‌آموزان فقط به آموزش اکتفا نکنند، بلکه در پی اجرای آموخته‌های خود باشند؛ آنها مشتاق یادگیری هستند.»

■ اجرای مفاد سند ۲۰۲۰ متوقف نشده است

تحقیقات نشان می‌دهد به‌رغم دستور صریح رهبری مبنی بر توقف اجرای سند ۱۲۰۲۰، اجرای این سند هنوز متوقف نشده است. در نشست علمی مرداد ماه ۹۷ که با موضوع ابوعاد پیدا و پنهان سند ۲۰۲۰ و با حضور جمعی از کارشناسان و متخصصان برگزار

امید رامنز: امروز اهمیت نیروی انسانی در پیشرفت و تعالی هر جامعه‌ای بر کسی پوشیده نیست. پیشرفت و تعالی‌ای که در ادبیات اقتصادی و سیاسی امروز، با مفهومی ناقص‌تر و تک‌وجهی به نام توسعه جایگزین شده است. اگر تا اواخر قرن بیستم از سرمایه‌های مالی و فیزیکی به عنوان عامل اصلی توسعه یاد می‌شد، اکنون چند دهه است که نیروی انسانی به عنوان سرمایه اصلی و موتور رشد هر کشوری محسوب می‌شود. اما در این میان آنچه اهمیت می‌یابد، امر پرورش و تربیت در کنار امور آموزشی است. آموزش به معنای کسب علوم و مهارت‌های متفاوت تجربی و طبیعی و کاربرد آنها در حل مسائل مبتلا به انسان در جامعه جهت ارتقای کیفی و کمی سطح زندگی، امری تقریباً جهان‌شمول است که ملاحظاتی جغرافیایی، اعتقادی و نظام باورها و به طور کلی جهان‌بینی نقشی در چگونگی آن ندارد. آنچه مهم به نظر می‌رسد شکل‌دهی نظام باورها، تفکرات، اعتقادات و جهان‌بینی انسانی است که در نحوه کسب و کاربرد علوم و مهارت‌های آموخته شده نقشی تعیین‌کننده ایفا می‌کند و دقیقاً همین جاست که تربیت معنا می‌یابد. در قرآن کریم نیز غالباً «یَعْلَمُهُمْ» و «یَرْزُقُهُمْ» با هم ذکر شده است: «وَ یُرِیْهِمْ مِیْزَانَ الْحَکْمِ وَ الْحَکْمَ» (۱۵۱) (بقره)

آنچه در طول ۴۰ سال گذشته، در جنگ تمدنی بین انقلاب اسلامی و غرب مدرن اتفاق افتاده نیز ناشی از همین نگاه تربیتی و تفاوت در جهان‌بینی و وحدیتی و سکولاریسم است. این، سطحی‌نگری و ناشی عدم فهم مبانی انقلاب اسلامی است که آن را به یک رویداد تاریخی مقطعی در بهمن ۵۷ و صرفاً تغییر یک نظام سیاسی با نظام سیاسی دیگر محدود کنیم. نگاهی که امروز در بین بسیاری از مسئولان جمهوری اسلامی شایع است. تا بدین جاه‌اهمیت راهبردی امور تربیتی مشخص شد. پس واضح است که اگر هر یک از طرفین این نزاع تمدنی (که پیش از این بین لیبرالیسم-کاپیتالیسم از یک سو و کمونیسم-مارکسیسم از سوی دیگر برقرار بود) نتوانند نظام آموزش، پرورش و فرهنگی طرف دیگر را تسخیر کنند، در نهایت بر کلیت آن تمدن نیز غلبه و سیطره خواهند یافت. این امر دقیقاً بعد از جنگ دوم جهانی و بویژه از دهه ۷۰ میلادی، از سوی غرب مدرن در قبال بسیاری از کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین دنبال شد. پس از آنکه غرب به این نتیجه رسید که حضور فیزیکی و نظامی در کشورها اولاً نیازمند صرف هزینه اقتصادی فراوان است و ثانیاً غالباً با مقاومت کشورهای مستعمره همراه است و ثالثاً پیامدهای منفی بسیاری را در افکار عمومی برای آنها در پی دارد، ضمن پذیرش استقلال ظاهری کشورها، در دست خواهند گرفت. اولین راهبرد تربیت رهبران آینده جهان مطابق منظومه فکری غربی بود تا به جای آنکه باور خود را مستقیماً به کشورها حخته کنند، رهبران سیاسی و اقتصادی تربیت یافته، برای کشورهای خود منطبق بر همان منظومه فکری، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری کنند. مدرسه یا دانشکده «سندهرست» یکی از مراکز آموزشی انگلیس است که طی چندین دهه گذشته به همین کار مشغول بوده است. دانشکده‌ای که بسیاری از رهبران دیروز و امروز و آینده جهان و

می‌کند «آموزش‌های جنسی برای سنین ۱۰ سال به بالا ذیل سرفصل Skills Of Life به دانش‌آموزان داده می‌شود.»

دیگر مدارس، آکادمی مهر تابان، مدرسه شهید مهدوی، مدرسه بین‌المللی تهران (مجموع تطبیقی دختران تهران) و بخش بین‌الملل مدرسه سفارت آلمان است که به ترتیب در ۲۱ مارس ۲۰۱۶، ۲۷ نوامبر ۲۰۱۴، ۵ دسامبر ۱۹۹۴ و ۳۰ اگوست ۲۰۱۸ تأسیس شده‌اند و همه آنها خصوصی هستند. در سایت IB یک عکس از کلاس آموزش مسائل جنسی به کودکان قرار داده شده بود که به نظر نمی‌رسد رده سنی کودکان حاضر در کلاس بیشتر از ۷ یا ۸ سال باشد که البته این عکس بعد از چند روز از سایت حذف شد. همان‌طور که مشهود است، از ۴ مدرسه موجود، ۴ مورد در دولت حسن روحانی مجوز اخذ کرده‌اند.

■ چند نکته

یک- اگر دستور صریح رهبری به عنوان حکم حکومتی جهت توقف اجرای سند ۲۰۲۰ صادر شده، چرا این سند همچنان در حال اجراء است؟ از سوی دیگر آیا فئدغه منتقدان اجرای سند ۲۰۲۰ فارغ از محتویات برنامه‌ها و صرفاً محدود به هماهنگی با تغییر آن نگرانی‌ها برطرف شود یا نگرانی‌ها ناشی از هنجارها، تفکرات و استانداردهایی است که در کنار مباحث آموزشی و مهارتی به مدارس و دانش‌آموزانی دیکته می‌شود؟

دو- اگر این مدارس از وزارت آموزش و پرورش مجوز اخذ نکرده‌اند پس چگونه به فعالیت خود ادامه می‌دهند؟ اگر مجوز اخذ کرده‌اند، چگونه این مجوزها اخذ شده و نحوه نظارت بر آنها چگونه است؟ اصلاً نظارتی بر آنها می‌شود یا حاکمیت ملی در این باره نادیده انگاشته می‌شود؟

سه- همان‌طور که ذکر شده، اغلب مدارس فوق در دولت حسن روحانی تأسیس شده‌اند. اگرچه برخی شدیدترین مباحث در نحوه آموزش علوم و مهارت‌های مختلف به دانش‌آموزان غیرقابل انکار است، آیا بنا بر آنچه در دستورالعملی تشریح شد، اساساً نگرانی‌هایی بابت اهمیت امور فرهنگی و تربیتی به عنوان اساس جامعه‌سازی و تمدن‌سازی وجود دارد تا کشوری که ۴۰ سال به دلیل استقلال تحت شدیدترین دشمنی‌ها قرار گرفته است، اسیر استعمار نو و استعمار فرانو نشود یا نتولیبالیسم و شعار کوچک‌سازی دولت، وظایف حیاتی و حاکمیتی دولت را نیز به دست فراموشی سپرده است؟

چهارم- در حالی که از ۵۰ ایالات آمریکا، ۲۶ ایالت سند ۲۰۲۰ را نپذیرفته‌اند و در حالی که بنا به گزارش شورای آموزش و اطلاعات جنسیتی ایالات متحده، این کشور در سال ۲۰۱۷، یک‌سوم هزینه آموزش‌های سلامت جنسی به نوجوانان (و نه کودکان) را به آموزش‌های پیشگیرانه و مبتنی بر «خویشنداری» یا Abstinence Education اختصاص داده است و این هزینه‌ها نیز به توسط بخش خصوصی، بلکه توسط دولت فدرال تأمین شده است، چه ضراری در به کارگیری روش‌هایی است که امنیت جنسی خود بنیان این روش‌ها را نوانتوان تأمین کند؟ و چرا این اقدامات توسط بخش خصوصی و خارج از چارچوب حاکمیت و نظارت نهادهای ذی‌صلاح انجام می‌شود؟

شد، فرشته روح‌افزا، معاون شورای فرهنگی اجتماعی زنان ادغان داشت بر خلاف نظر رهبری، سند ۲۰۲۰ همچنان در حال اجرایی شدن است. پیش از این نیز محمدمهدی زاهدی، رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با تسنیم تصریح کرد برخی مفاد سند ۲۰۲۰ به‌رغم ممنوعیت در برخی مدارس کشور در حال اجرایی شدن است. این در حالی است که الزامات آموزشی که در قالب سند ۲۰۲۰ توسط یونسکو به مدارس دیکته شده، بعضاً در قالب‌های دیگر و تحت نظارت سایر سازمان‌های بین‌المللی نیز در مدارس اجرایی می‌شود. سازمان IB یا - International Baccalaureate یک بنیاد بین‌المللی آموزشی در سوئیس است که در سال ۱۹۶۸ تأسیس شده است و در ۱۰۹ کشور از جمله ایران شعبه دارد که تحت نظر این بنیاد و در ۴ سطح ابتدایی یا Primary Years Program مخصوص سنین ۳ تا ۱۲ سال، سطح متوسطه یا Middle Years Program از ۱۱ تا ۱۶ سال، سطح دیپلم یا Diploma Program مخصوص سنین ۱۶ تا ۱۹ سال و همچنین آموزش‌های مرتبط با حرفه یا Career-Related Program مخصوص سنین ۱۶ تا ۱۹ سال، مشغول فعالیت هستند.

مباحث، ذیل چند سرفصل کلی علوم، ریاضیات، آموزش‌های فیزیکی و سلامت، مهارت‌های هنری، مباحث فردی و اجتماعی، طراحی، زبان و ادبیات و مهارت‌های زندگی (Skills Of Life) تدریس و در سطوح متوسطه به بالا با انجام یک پروژه و مهارت‌های مرتبط با شغل تکمیل می‌شود. اگرچه اشاره دقیقی به محتویات سرفصل‌های آموزشی نشده است اما با کمی دقت در برخی مستندات موجود در سایت IB و دستورالعمل‌ها و روش‌هایی اجرایی که مدارس تحت لیسانس نیز ملزم به اجرای آنها هستند، نکات قابل توجهی به دست می‌آید. در دستورالعمل و مقررات برگزاری کارگاه‌های آموزشی، محرومیت آموزشی افراد به دلیل نژاد، رنگ، مذهب، جنسیت، گرایش‌های جنسی، سن، شرایط اقتصادی، ملیت، ناتوانی یا وابستگی‌های سیسیسی، به عنوان «تبعیض‌های غیرقانونی» در نظر گرفته شده و لذا ممنوع شده است. «Unlawful discrimination « means treating a person less favorably of race, color, religion, sex, sexual orientation, age, economic status, national origin, disability or political affiliation, or other discriminatory factors prohibited by law.

همچنین از احترام به تفاوت‌های گرایش‌های مختلف جنسی به عنوان «درک بین فرهنگی» یاد شده است. در سایت IB با جست‌وجو در بین کشورها، ۵ مدرسه در ایران یافت می‌شود که به اطلاعات آنها در دسترس است. مدرسه «سوده» واقع در تهران در ۱۸ ژوئن ۲۰۱۸ تأسیس شده است. این مدرسه در سطح متوسطه زیر نظر IB فعالیت می‌کند. معاون آموزشی این مدرسه تصریح